

EELHINNANG

Keskkonnaamet annab KMH eelhinnangu arendaja esitatud ja muu asjakohase teabe alusel ning lähtudes kavandatavast tegevusest, selle asukohast ning eeldatavast keskkonnamõjust (KeHJSi § 6¹ lõige 3). Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded on kehtestatud keskkonnaministri 16.08.2017 määrusega nr 31 „Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded“ (KeHJSi § 6¹ lõige 5).

Keskkonnaamet on eelhinnangu andmisel kasutanud järgmisi materjale:

1. Keskkonnakompleksloa taotlus T-KL/1029154-3 koos lisadega. Kättesaadav KOTKAS infosüsteemis menetluse nr M-132653 all;
2. Maa- ja Ruumiameti geoportaali X-GIS andmed;
3. Keskkonnaregistri avalik teenus;
4. Toila valla jäätmekava aastateks 2024-2029;
5. Toila valla üldplaneering. Kättesaadav Toila valla kodulehel: Üldplaneering - Toila Vallavalitsus
6. OÜ Ekovir Uikala prügila tegevusaruanne 2023. Kättesaadav Keskkonnagentuuri kodulehel: EMASi organisatsioonid Eestis | Keskkonnaagentuur
7. Päästeameti kirjad Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis KIRKE nr 8-6/25/7439, nr 8-6/25/7439-2, nr 8-6/25/7439-3.

1. Kavandatav tegevus

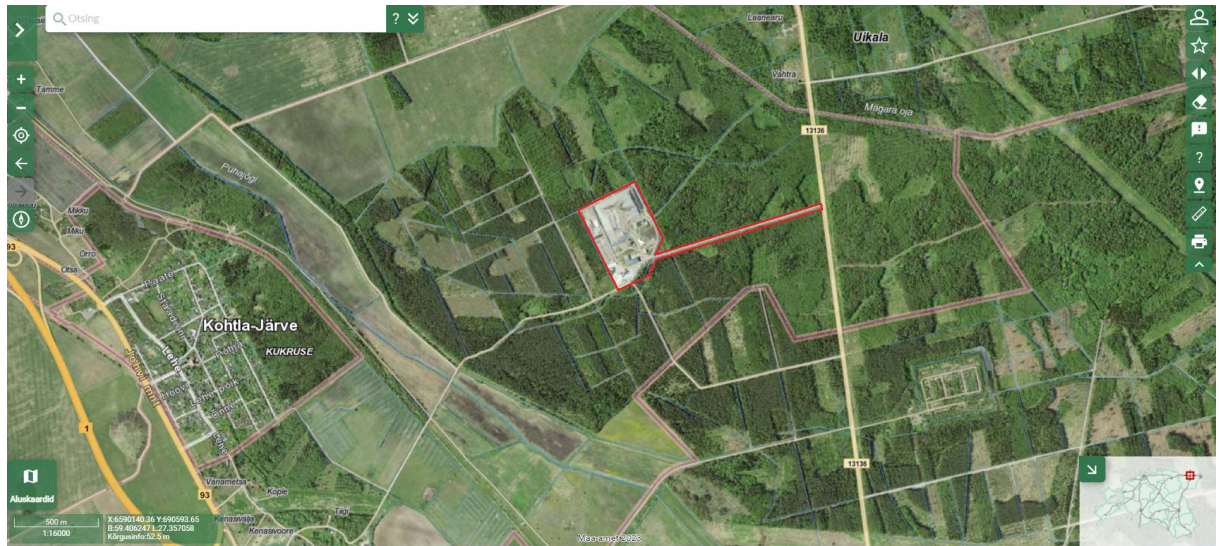
1.1. Tegevuse iseloom ja maht

OÜ Ekovir (registrikood: 10548331, Ida-Viru maakond, Jõhvi vald, Jõhvi küla, Kaasiku tn 28, 41541) põhitegevusalaks on tavajäätmete kogumine (EMTAK kood 38111), lisategevusalaks on prügilasse ladestamine või püsiv ladustamine (EMTAK kood 38321).

OÜ Ekovir Uikala prügila asub aadressil Ida-Viru maakond, Toila vald, Kukruse küla, Uikala prügila (registriosa 988508; katastritunnus 32002:001:0371; edaspidi *käitise territoorium*). Kinnistu suurus on 20,53 ha (205 300 m²). Kinnistu sihtotstarve on 100% jäätmehooldlamma.

Prügila asukoha valikul on arvestatud, et kõik jäätmekäitlustegevusega kaasneda võivad keskkonna ja sotsiaalsed häiringud (tolm, müra, lõhn, mõju pinna- ja põhjaveele) oleksid minimaalsed.

Prügila on ümbritsetud metsaga, mis vähendab oluliselt tolmu ja müra levikut elamuteni. Lähim elamu on ligikaudu 1 100 m kaugusel prügila territooriumi piiridest (joonis 1. Uikala prügila paiknemine).

Joonis 1. Uikala prügila paiknemine (märgitud punase piirjoonega).

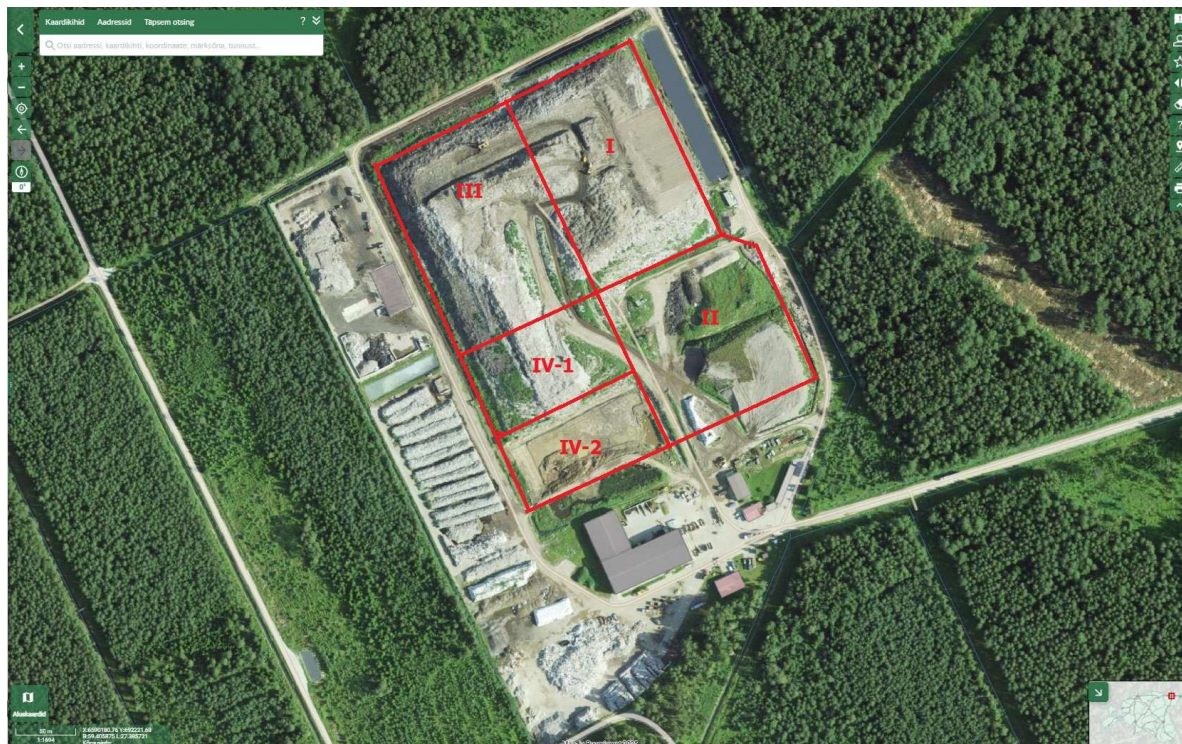
Väljaspool prügila lahtiolekuaega suletakse veokite juurdepääs väravaga. Prügilas on mehitatud valve ning videovalvesüsteem.

Uikala prügila peamised tegevused:

- Jäätmete ladestamine;
- Jäätmete vedu;
- Jäätmete sorteerimine;
- Jäätmekütuse tootmine;
- Ohtlike jäätmete vastuvõtt ja ladestamine;
- Puidu töötlemine;
- Ehitusjäätmete töötlemine;
- Inertsete jäätmete töötlemine;
- Kompostimine;
- Nõrgvee puhastamine;
- Prügilagaasi kogumine ja töötlemine;

Kompleksloa muutmise käigus soovitakse võtta kasutusele IV-2 ladestusala ja ajakohastatakse jäätmete ladustamise asendiplaani.

Kehtiva kompleksloaga on prügilasse on lubatud ladestada (D5) 1,5 miljonit tonni jäätmeid nelja ladestusala peale (vt joonis 2).

Joonis 2. Uikala prügila ladestusalad.

Ladestusalad I ja II on täitunud ja toimub nende sulgemine, ladestusala IV esimene pool (IV-1) on avatud ja toimub jäätmete ladestamine. Loa muutmisega taotletakse ladestusala IV-2 kasutusele võtmist. Jäätmete ladestamise üldkogust (1,5 miljonit tonni) ei suurendata. Ladestusala II hetkel kasutusele ei võeta, kuid see kavatsus on tulevikus.

Lisaks soovitakse ajakohastada ja täpsustada ladestusalaga külgneva jäätmete taaskasutamise ja sorteerimisalade asendiplaani ja jäätmete ajutist ladustamist käitlusplatsidel.

1.2. Tegevuse seos asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning lähipiirkonna praeguste ja planeeritavate tegevustega

Taotletav tegevus on kooskõlas asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning lähipiirkonna planeeritavate tegevustega. Vastavalt Toila valla üldplaneeringule on käitise maa-ala maakasutuseks planeeritud jäätmekäitluse maa-ala. Seega on kavandatud tegevus kookõlas Toila valla üldplaneeringu maakasutusega.

Uikala prügila üheks väljundiks on jäätmematerjalide sorteerimine ja ringlusesse suunamine. Riikliku tähtsusega strateegilised planeerimisdokumendid viitavad, et järjest olulisemaks muutub materjalide taaskasutamine ja ringmajandus, kuid jätkuvalt on jäätmeid, mille taaskasutamine ei ole võimalik ning säilib vajadus selliseid jäätmeid prügilasse ladestada:

1. Eesti Keskkonnastrateegia aastani 2030, vastu võetud Riigikogu poolt 14.02.2007. Strateegia üheks eesmärgiks on vähendada jäätmete ladestamist 30 % ning suurendada jäätmete sortimist, taaskasutamist, sh ringlussevõttu, et vähendada kõrvaldatavate jäätmete kogust miinimumini. Samas juhul, kui jäätmeid ei ole võimalik taaskasutada on jätkuvalt vajadus neid ladestada prügilas.
2. Euroopa roheline kokkulepe
Kõik 27 Euroopa Liidu (EL) liikmesriiki on võtnud kohustuse muuta EL 2050. aastaks esimesena maailmas kliimanetraalseks. Selle eesmärgi saavutamiseks kohustusid nad vähendama heitkoguseid 2030. aastaks võrreldes 1990. aasta tasemega vähemalt 55%.

Roheleppes üheks osaks on ka nn metaanistrateegia, milles rõhutatakse metaaniheite kohese ja kiire vähendamise tähtsust käesoleval kümnendil kui üht kõige tõhusamat vahendit ELi kliimameetmete jaoks. Väljatöötamisel on uued praktikad metaaniheite vähendamise osas, kuid lubatud on ka väikese koguse metaani põletamine tõrvikus. Eesmärgiks on vähendada ladestamisele minevate jäätmete kogust ning suurendada jäätmete materjalina ringlussevõttu. Tehnoloogiliselt ja majanduslikult ei ole võimalik kõiki jäätmeid taaskasutada ning seetõttu on jätkuvalt vajalik jäätmete ladestamine prügilas, mille käitamine ei tohi põhjustada keskkonnale täiendavat koormust. Sh tuleb vähendada biolagunevate jäätmete ladustamist prügilas ning vältida prügilas tekkiva metaani lekete atmosfääri.

3. Riigi jäätmekava 2023-2028

Üheks eesmärgiks on ladestada prügi vaid keskkonnanõuetele vastavates prügilates ning suurendada jäätmete taaskasutamist ja materjalide ringlussevõttu. Taotletav tegevus on otseses seoses püstitatud eesmärgiga, sest prügila rajamise ja hilisema sulgemise käigus plaanitakse osaliselt looduslike ehitusmaterjalide asemel taaskasutada sobivate omadustega jäätmeid. Samuti sorteeritakse tegevuse käigus käitisesse toodud jäätmete hulgast välja sellised, mida on võimalik taaskasutada muul eesmärgil.

Maakonna ja kohaliku omavalitsuse tasandi strateegilised planeerimisdokumendid:

1. Toila valla üldplaneering (Toila Vallavolikogu 23.04.2025 otsus nr 88). Üldplaneeringus on toodud välja vajadus suurendada jäätmete taaskasutamist, sh vajadus koguda ja kompostida biolagunevad jäätmed. Uikala prügila maa-ala on planeeringuga määratud jäätmekäitlusmaaks. Kuigi jäätmete taaskasutamisele pannakse üha enam rõhku, siis jätkuvalt on olemas ka vajadus jäätmete ladestamisele prügilas.

1.3. Ressursside, sealhulgas loodusvarade, nagu maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, näiteks loomastik ja taimeistik, kasutamine

Taotletava tegevusega ei kasutata ressursse nagu loodusvarad, maa, muld, pinnas, maavara ja looduslik mitmekesisus, sest ettevõtte kasutab ressursse, mis on juba varem muutunud jäätmeteks. Ettevõtte ladestab jäätmeid, mida ei ole keskkonnakaitse kaalutlustel või majanduslikult otstarbekas taaskasutada. IV-2 ladeala rajatakse olemasoleva jäätmekäitluskeskuse ja prügila territooriumile. Ladeala aluspõhja rajamiseks on vajalik kasutada materjale, kuid sealjuures kasutatakse võimalikult palju taaskasutatavaid jäätmeid (näiteks rehvihaake drenaaži rajamiseks).

Diislikütust tarbitakse seadmete ja mehhanismide töös hoidmiseks ning diislikütuse kulu on sõltuvuses töö intensiivsusest ning käideldavate jäätmete hulgast.

1.4. Tegevuse energiakasutus

Energiatõhususe tagamiseks toimub ettevõttes energiatarbimise täpne määratlemine. Arvestamiseks on kasutusel andurid ja mõõturid ning andmed kajastatakse iga-aastases tegevusaruandes.

Käitis kasutatakse tavapärasel mahul elektrienergiat hoonetes ning kütuseid jäätmete transpordiks ja laadimiseks.

Uikala prügilas on töös koostootmisjaam elektrienergia tootmiseks. Prügilagaasi kogumissüsteemiga kokkukogutud prügilagaas kasutatakse ära elektri ja soojust tootmiseks. Ka IV-2 ladeala sisse paigaldatakse gaasikogumissüsteem. Võrgust ostetakse energia tagasi

hoonete valgustuse ning elektriseadmete elektriga varustamiseks. Kõrvalproduktina tekkiv soojus kasutatakse ära hoonete kütmiseks ning vee soojendamiseks.

1.5. Tegevusega kaasnevad tegurid, nagu heide vette, pinnasesse ja õhku ning müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn

Heide pinnasesse

Käitise territoorium asub nõrgalt kaitstud põhjaveega alal kus põhjavesi looduslikult nõrgalt kaitstud maapinnalt lähtuva punkt- või hajureostuse suhtes. Kavandatavaks tegevuseks on prügila IV-2 ladestusala kasutusele võtmine olmejäätmete ja eterniidi ladestamiseks. Ladestusala põhi kaetakse vettpidavast materjalist kihi ja drenkihiga vastavalt ehitusprojektile. Tehisvoodri peale rajatakse nõrgvee kogumiseks ja ärajuhtimiseks drenaažikiht ja plasttorudest drenaažisüsteem. Heideid pinnasesse takistab vettpidava kihi nõuetekohane paigaldus.

Ladestusala kõrval asuvad töötsoonid (platsid, sõiduteed) on osaliselt asfalteeritud pinnaga ja vastuvõtualal on olemas ka drenaaž. Heited pinnasesse on võimalikud teedel ja platsidel, kus puudub vettpidav pinnakate ja kogumiskraavides. Mõju vältimiseks tuleb tagada vettpidavad pinnakatted kogu jäätmekäitlusest mõjutatud alal (käitise territoorium).

Heide vette

Nõrgvesi tekib nii sademevee nõrgumisel prügikehandisse kui ka ladestatud prügi enda niiskusest. Nõrgvesi valgub läbi prügimassi, jõuab prügila aluspõhjale ja kogutakse kokku drenaažisüsteemiga. Kavandatud IV-2 ladestusala ühendatakse nõrgvee kogumise süsteemiga. Nõrgvee basseini kogutud nõrgvesi ja reostunud sademevesi suunatakse Uikala puhastisse (keskkonnaregistrikood PUH0441530; pöördosmoospuhasti). Puhasti projekteeritud hüdrauliline jõudlus on 2,7-4,0 m³/h. 2024. aastal oli puhasti hüdrauliline koormus 108 m³/ööpäevas ja reostuskoormus 823 inimekvivalenti. Puhasti on käiku antud 2004. aastal, uuendatud 2014. aastal, Puhasti ei suuda tagada kogu prügilast kogutava vee puhastamist. Prügilast tuleneva, sh uuest ladealast tuleneva vetteheite vähendamiseks tuleb tagada kogu prügilas tekkiva reovee (nõrgvesi ladealadelt, reostuv vihmavesi käitlusplatsidelt) kokku kogumine ja puhastamine Heited vette, nt prügilat ümbritsevate kraavide kaudu jõkke või pinnase kaudu põhjavette, on võimalikud kui tekkivat reovett ei koguta ega puhastata täies mahus, mistõttu käitisesisesed kogumistiigid ja kraavid võivad hakata üle ajama. Prügila reovee ja IV-2 ladestusalalt täiendavalt lisanduva nõrgvee kogumiseks ja puhastamiseks on vajalik tagada piisav puhastusseadme efektiivsus ja hüdrauliline koormus. 2025. aasta seisuga on puhasti amortiseerunud ning vajab kapitaalremonti või täielikku väljavahetamist. Puhastamata heitvett on võimalik suunata tagasi prügilasundi peale, kuid pikaajaliselt ei ole see jätkusuutlik. Seoses puhasti halva seisukorraga on Keskkonnaameti järelevalveosakond alustanud haldusmenetluse nr 2500332, mille eesmärgiks on rakendada meetmed, mis tagaksid nõrgvee stabiilse ja pideva puhastamise. Lisaks seatakse täiendavad nõuded ja keskkonnakaitsemeetmed keskkonnakompleksloal.

Puhastatud heitvesi suunatakse väljalaskmest Uikla prügila (IV153) Kukurusemetsa kraavi (Keskkonnaregistri kood VEE1067801) kaudu Mägara Ojja (Keskkonnaregistri kood VEE1067800).

Kasvuhoonegaasid

Hajusa heitena lendub Uikala prügila ladestusaladelt ca 25% tekkivast prügilagaasist, mida ei õnnestu kokku koguda ja taaskasutamisele suunata. Prügilagaasi peamiseks komponendiks on metaan (CH₄), mille eluiga atmosfääris on viis korda pikem kui CO₂-l ning metaani suhteline kasvuhooneefekti tekitav mõju on 84 korda suurem kui CO₂-l.

Prügilademesse on paigaldatud prügilagaasi kogumissüsteem. Prügilagaas puhastatakse kompressorjaamas ja eemaldatakse kondensaad, seejärel liigub gaas sisepõlemismootoritesse elektrienergia tootmiseks. Seadmete töö käigus eralduv soojus kasutatakse Uikala prügila territooriumil paiknevate hoonete kütmiseks ja vee soojendamiseks. Koostootmisjaam võimaldab prügilas tekkiva prügilagaasi kasutada elektri- ja soojusenergia tootmiseks ja vältida prügilagaaside sattumist atmosfääri.

IV-2 ladestusala sisse paigaldatakse prügilagaasi kogumissüsteem jooksvalt ladestusala täitmise jooksul mitmes kihis ja suunatakse kompressorjaama. Ladestusala täitumisel ladestusala suletakse ning see vähendab tekkiva prügilagaasi hajusheidet.

Välisõhu saastamine

Käitis on üheksa heiteallikat, millest eralduvate saasteainete kontsentratsioonid kehtestatud õhukvaliteedi siht- ja piirväärtusi tootmisterritooriumi piiril ega lähimate elumajade juures (rohkem kui 1 km kaugusel käitisest) koosmõjus ei ületa. Hajuvusarvutused on koostatud konservatiivselt, seetõttu võib eeldada, et reaalsed tekkivad saasteainete kontsentratsioonid on madalamad. Hajumisarvutuste tulemustest võib järeldada, et OÜ EKOVIIR heiteallikatest väljutatavate saasteainete heitkogused ei põhjusta õhukvaliteedi piirväärtuste ületamist. Välisõhu maksimaalne arvutuslik saastatuse tase jääb tootmisterritooriumist väljaspool alla lubatud piirväärtust.

Lõhnaainete esinemist reguleerib kliimaministri 06.07.2023 määrus nr 37 „Lõhnaaine esinemise hindamise kord, hindamisele esitatavad nõuded ja lõhnaaine esinemise häiringutasemed“ Lõhnaainetele on kehtestatud piirväärtus, mis on seotud lõhnaainete ajalise esinemisprotsendiga aasta lõikes, milleks on 15% aasta lõhnatundidest. See tähendab, et lõhnaainete kontsentratsiooni loetakse häirivaks, kui lõhnaaine kontsentratsioonil $0,25 \text{ OU/m}^3$ ületatakse 15% aasta lõhnatundidest. Lõhnatunni ja astronoomilise tunni vahe seisneb asjaolus, et üks lõhnatund on teoreetiline suurus, mille juures eeldatakse, et kui välimõõtmistel tehti kindlaks, et lõhn esines mõõtepunktis 3×10 minutilise perioodi jooksul rohkem kui 50% ajast, siis loetakse see lõhnatunniks. Tehtud lõhnaainete leviku modelleeringu põhjal lõhnatundide ületamise häiringutase lähimate elamuteni ei ulatu. Prügilas tekib lõhn orgaaniliste jäätmete lagunemisel. Intensiivselt lõhnavaid jäätmeid võetakse vastu erandkorras. Selliste jäätmekoormate vastuvõtmine on ette korraldatud, töötajad ja masinad on valmis. Ladestatud jäätmed kaetakse viivitamatult kinni. Hajuvusmodelisse sisestati lõhnaallikadena ladestusala (arvestatud on IV ladestusala osa täiendavat lisandumist ja asjaolu, et samal ajal toimub täitunud alade sulgemine, mis vähendab nende lõhnaheidet) kui ka erinevate jäätmete käitlusplatsid ning ehitusprahi käitlusala. Ebameeldivat lõhna põhjustavad väävelvesiniku, ammoniaagi ja lenduvate orgaaniliste ühendite (LOÜ) esinemine segaolmejäätmete koosseisus olevate biolagunevate jäätmete laguproduktides.

Taotluses mürahinnangut ja levikukaarti ei esitata, sest võimalikud mõjud on planeeringu abil leevendatud. Prügila on ümbritsetud metsaga, mis vähendab oluliselt tolmu ja müra levikut elamuteni. Lähim elamu on ligikaudu 1100 m kaugusel prügila territooriumi piiridest. Müra normtasemete ületamist tundlikel aladel ei ole oodata.

1.6. Tekkivad jäätmed ning nende käitlemine

Kavandatava tegevuse käigus - prügi ladestamisele IV ladestusalale – uusi jäätmeid ei teki. Tegevuseks on teiste tekitatud jäätmete sorteerimine ning taaskasutamiseks kõlbmatute jäätmete ladestamine prügilasse. Sellegi poolest kaasneb prügi ladestamisega märkimisväärne prahi lendumine väljaspoole käitise territooriumit metsamaale. Senini kasutuses olev võrkaed ega lendprahi koristamise kiirus ei ole olnud piisav, et tagada käitisevälise territooriumi

korrashoid. Prügi lendumise vältimiseks on vajalik senisest hoolikamalt jäätmed tihendada ja katta kihiti mineraalsete jäätmetega, mis ei lendu. Käitise võrkaed peab olema rajatud selliselt, et vähendada jäätmete sattumist käitisest väljapoole nii aia alt kui ülalt. Käitisest väljapoole kandunud jäätmed tuleb aegsasti koristada, et takistada nende edasist kannet ja võimalikku mõju keskkonnale (lagunemine, loomad võivad sisse süüa jne).

1.7. Tegevusega kaasnevate avariilukordade esinemise võimalikkus, sealhulgas heite suurus

Kavandatava tegevusega ehk uue jäätmete ladestusala avamisega seoses võivad ohuolukordadeks olla tulekahju, ohtlike ainete või lõhkekeha plahvatused; ohtlike ainete leke või reostus (kütus, õli jne); õhu reostus; pinnase, veekogude, pinna- ja põhjavee reostus; tööõnnetus; liiklusõnnetus; tehniline avarii; nõrgveesüsteemi rike; prügilagaasi kogumissüsteemi rike.

Ettevõttel on rakendatud integreeritud keskkonnajuhtimissüsteem vastavalt rahvusvaheliste standardite ISO 9001 ja ISO 14001 nõuetele. Ekovir OÜ tegevuskohale Uikala prügila on omistatud EMAS-i registreerimisnumber EE-000022.

Prügila territoorium on piiratud aiaga kõrvaliste isikute ligipääsu takistamiseks ja olemas on valve. Töötajaid juhendatakse regulaarselt. Kord aastas viiakse läbi õppused. Kasutusel on ohuolukorras tegutsemise juhend, milles on võimalikud ohuolukorrad kirjeldatud ja toodud lahendused ohu vältimiseks või tekkinud reostuse kiireks likvideerimiseks. Et vältida avariilukordade tekkimist ning õnnetus- ja vahejuhtumitest (s.h. süttimisest, põlengutest) tulenevat heidet on ettevõttel koostatud põlevmaterjalide ladustamise plaan, käitispõhise tulekahjuriskide kaardistus ning Uikala prügila süttimise haldamise kava. Prügilagaasi kogumissüsteemi rikke korral on võimalik gaasisüsteem välja lülitada, et tuvastada rike. Erinevate seadmete rikete ennetamiseks järgitakse tegevusprotseduure ja -juhendeid, seadme õige kasutamise juhendeid, hooldus- ja remondijuhendeid ja -graafikuid, tööohutusjuhendeid. Kõik õnnetused registreeritakse.

2024-2025. aastatel on esinenud Uikala prügilas ulatuslikke põlenguid jäätmete ladestusaladel. Päästeamet hindab jooksvalt OÜ Ekoviri tegevusi tuleohutuse suurendamiseks ja kohapealse päästevõimekuse parandamiseks. Tuleohutusalsed materjalid tuleb üle vaadata ja ajakohastada.

Peamiselt on põlengud seotud täitunud I ja III ladestusala sulgemistöödega. Kuna varasemalt on ladestu nõlvus rajatud liiga järsk, siis sulgemisprojekti järgse nõlvuse andmiseks on vajalik teostada ulatuslikke juba ladestatud ja tihendatud prügimassiivi ümberpaigutamist. Prügis toimuvate bioloogiliste protsesside ning hapniku ligiääsemise tõttu toimub prügila kehandis isesüttimine. Nõlvad, mis on viidud õigele kõrgusele, uuesti tihendatud ning saanud tasanduskihi, ei ole enam süttinud.

IV ladestusala välja ehitamine ja kasutusele võtmine võimaldab I ja III ladestusala lõplikult sulgeda ning peatada hapniku ligipääs ja prügi iseeneslik süttimine. Selleks, et samaseid tulekahjusid edaspidi ei toimuks, on vajalik, et igapäevaselt järgitakse prügi ladestamisel projektis ettenähtud nõlvust. Samuti on vajalik, et ladestatakse vaid teadaolevate sobivate omadustega jäätmeid, milles ei ole orgaanilist ega kergesti süttivat materjali ning prügi tihendatakse koheselt. Ladestamine on jäätmehierarhia kohaselt kõige vähem soovitud jäätmete käitlemise viis ja seda tohib teha vaid jäätmetega, millele ei ole muud sobilikumat käitlemise alternatiivi. Kui ladestamisele tuuakse mineraalseid jäätmeid, siis tuleks need ladestada kihiti

Eelnevalt kirjeldatud meetmete rakendamisel ja kompleksloa nõuete jälgimisel ei ole ette näha taotletava tegevusega kaasnevaid märkimisväärsed avariilukordi, mis ulatuksid väljapoole prügila mõjuala.

Suurõnnetuseks võib olla ettevõtte ulatuslik tulekahju, mis võib põhjustada piirkonna taimestiku hävimise, saasteainete heite välisõhku ning kustutusvee sattumise pinna- ja põhjaveekogumitesse viisil, mis toob kaasa veekogumi seisundi halvenemise. See on tõenäoline juhul, kui nõrgvee kogumise basseinid ei mahuta piisaval määral reovett, kui puhasti ei tule toime suurenenud vee kogusega ning pole võimalik heitvett tagasi prügila kehandisse pumbata. Kliimamuutustest põhjustatud suurõnnetusi või kataastroofe taotletava tegevusega eeldatavalt ei kaasne.

2.3. Keskkonna vastupanuvõime, mille hindamisel lähtutakse märgalade, jõeäärsete

alade, jõesuudmete, randade ja kallaste, merekeskkonna, pinnavormide, maastike, metsade, Natura 2000 võrgustiku alade, kaitstavate loodusobjektide, alade, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada, tiheasutusega alade ning kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alade vastupanuvõimest

Käitise tegevuse hinnanguliseks mõjupiirkonnaks arvestatakse välisõhu saaste kaugust, mis võrdub selle tootmisterritooriumi kõrgeima paikse heiteallika 50-kordse kõrgusega maapinnast (keskkonnaministri 17.12.2019 määruse nr 73 „Keskkonnakompleksloa taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning keskkonnakompleksloa taotluse ja loa andmekoosseis“ § 8 ja keskkonnaministri 23.10.2019 määruse nr 56 „Keskkonnaloa taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning keskkonnaloa taotluse ja loa andmekoosseis“ § 22 lg 2 p 3). Käitise kõrgeim heiteallikas on sisepõlemismootor, mille saasteainete väljutamiskõrgus on 10,2 m. Seega on käitise mõjupiirkonnaks 520 m ($10,2 \times 50 = 520$).

Käitist ümbritseb kolmest küljelt maaparandussüsteem PRUGILA/TTP-496 KUKRUSE (maaparandussüsteemide registri kood 1106780020020002) ja lõuna küljelt maaparandussüsteem SAAREVALJA/TTP-496 KUKRUSE (maaparandussüsteemide registri kood 1106780020010001) Käitise territooriumi ligipääsutee osale jääb ka viimase maaparandussüsteemi eesvool (alla 10 km² valgalaga). Maaparandussüsteemi PRUGILA/TTP-496 KUKRUSE eesvool (alla 10 m² valgalaga) algab käitise territooriumist ca 340 m kaugusel.

Käitise piirist ca 970 m kirde suunas paikneb Mägara oja (keskkonnaregistri kood VEE1067800), kuhu juhitakse käitise territooriumilt kogutud ja puhastatud heitvett. Pinnaveekogumi Mägara (pinnaveekogumi kood 1067800_1) koodseisund oli Keskkonnaagentuuri seisundihinnangu kohaselt halb, põhjuseks toitaied. Ettevõtte puhastab käitises tekkivat nõrgvett käitise territooriumil osmoospuhastiga (ROAW 9141 DT29-09). Heitvesi juhitakse Mägara ojja maaparandussüsteemi PRUGILA/TTP-496 KUKRUSE kraavi (Kukrusemetsa kraav) kaudu käitisest 255 m kaugusel. Nõuetekohaselt puhastatud vee suublasse juhtimine ei ole seni teadaolevalt põhjustanud veekogu kekkonnakvaliteedi halvenemist.

Käitisest ca 1 km edelas paikneb Pühajõgi (keskkonnaregistri kood VEE1067000; kuulub pinnaveekogumisse Pühajõgi lähtest Kose jõeni; pinnaveekogumi kood 1067000_1). Pühajõkke suubub käitisest eemal (ca 8 km), Pühajõe hoiualal (keskkonnaregistri kood KLO2000091) ka Mägara oja. Arvestades veekogu kaugust käitisest kui suubumiskoha kaugust ei avalda käitise nõuetekohane tegevus otsest negatiivset mõju Pühajõe seisundile.

Käitise mõjupiirkonda ei jää kaitstavaid alasid, kaitstavaid üksikobjekte ega, pärandkultuuri objekte. Lähimad kaitsealad Ontika maastikukaitseala (keskkonnaregistri kood KLO1000554, ka Natura 2000 loodusala, keskkonnaregistri kood RAH0000542) ja Kukruse mõisa park (keskkonnaregistri kood KLO1200444) jäävad käitisest 2-3 km kaugusele. Arvestades käitise tegevust ja kaugust kaitsealadest ja kaitsealustest üksikobjektidest, on vähe tõenäoline, et käitise tegevus avaldaks ebasoodsat mõju kaitstavatele aladele ja objektidele.

2.4. Inimese tervis ja heaolu ning elanikkond

Taotletava tegevuse käigus ei teki negatiivset mõju inimeste tervisele või heaolule. Keskkonnaametile teadaolevalt ei ole kohalik elanikkond kavandatavale tegevusele vastu. Käitise mõjualasse ei jää elamupiirkonda ning käitist ümbritseb metsamaa.

Käitise tegevuse käigus on esinenud põlenguid (sorteerimisele toodud või ladestatud jäätmete põlenguid). Käesoleval ajal uuendatakse käitise tuleohutusnõudeid koostöös Päästeametiga.

Käitise tegevuse käigus esineb prügilale spetsiifilist lõhnaheidet ning lendprügi, kuid arvestades käitise kaugust elamupiirkannast, siis ei ohusta see elanikkonna tervist ja heaolu. Elanikkonnal ja tööstuses tekkiva prügi käitlemine on vajalik ning käitise asupaik on selleks sobilik.

Elamute juures on müranormid ja saasteainete õhukvaliteedi siht- ja piirväärtused tagatud. Lõhna leviku kaardi andmetel ei ületata elamute juures lõhnahäiringu taset. Müra normtasemetel ületamist tundlikel aladel ei ole oodata.

3. Hinnang keskkonnamõju olulisusele

Alljärgnevalt on toodud kavandatava tegevuse keskkonnamõju olulisuse hinnang koos põhjendustega ja selgitustega.

3.1. Mõju suurus

Keskkonnakompleksloa muutmise taotlusmaterjalides toodud andmetest lähtudes, ei põhjusta kavandatav tegevus (käitamisega kaasnevate mõjutegurite suurus (heited õhku, jäätmete, vee ja maavarade jm ressurside kasutus)) olulise keskkonnamõju ilmnemist võrreldes kehtiva kompleksloa alusel lubatud tegevustega.

Tegevusloa võib anda, kui seda lubab Natura 2000 võrgustiku ala kaitsekord ning otsustaja on veendunud, et kavandatav tegevus ei mõjuta ebasoodsalt selle Natura 2000 võrgustiku ala terviklikkust ega kaitse eesmärki (KeHJS § 29 lg 2). Käitise ja selle mõjualas puuduvad Natura 2000 võrgustiku alad. Ettevõtte kavandatava tegevuse puhul on vähe tõenäoline ebasoodne mõju avaldamine Natura 2000 võrgustiku alade kaitse-eesmärgiks olevatele liikidele ja elupaikadele. Kavandatav tegevus on üks osa käitise pikaajalisest, jätkuvast tegevusest ja omab eraldiseisvalt väheolulist mõju Natura 2000 võrgustiku aladele, kaitstavatele loodusobjektidele ja keskkonnaelementidele. Kavandataval tegevusel on käitise tegevusest lähtuvalt positiivne mõju, sest võimaldab ladealaid kiiremini nõuetekohaselt sulgeda, vähendades seeläbi heiteid õhku, vette ja metsa alla. Käitis peab tagama jäätmekäitluse tegevuse vastavusse viimise keskkonnakaitse meetmete ja nõuetega. Ladeala lisab küll täiendava koormuse, kuid võimaldab sulgemistöödega jätkata, mis vähendab prügilapõlengute riski juba täitunud ladealadel. Juhul kui kavandatava tegevuse käigus (IV-2 ladeala rajamine ja edasine kasutamine) jälgitakse ehitustehnilisi nõudeid, keskkonnakaitse nõudeid ja teisi on vähe tõenäoline, et kavandatav tegevus põhjustaks suuremat negatiivset mõju, kui käitise senine tegevus. Käitise senise tegevuse mõju tuleb asjakohaste meetmetega vähendada ja ei ole tõenäoline, et ladeala rajamine ning kasutamine seda eraldiseisvalt/iseenesest oluliselt suurendaks. Arvestades tegevuse mahtu on vähe tõenäoline, et kavandatav tegevus võiks avaldada mõju kliimale. Käitise senine tegevus ei ole Keskkonnaametile teadaolevalt põhjustanud olulisi mõjusid inimeste tervisele, heaolule ja varale. Ei ole alust eeldada, et kavandataval tegevusel oleks mõju inimestele, sh tervisele, heaolule ning varale, samuti mõju kultuuripärandile, sh puudub piiriülene mõju. Selleks peab ettevõtte järgima ettenähtud keskkonna- ja ohutusnõudeid, jäätmete käitlemiseks kasutatavad seadmed peavad vastama selleks tööks kehtestatud tehnilistele nõuetele. Nimetatud tingimuste täitmine vähendab avariiolekordade esinemise tõenäosust, sh ennetab suurõnnetuste või katastroofide esinemist.

3.2. Mõjuala ulatus, tugevus ja kestus, mõju piiriülesus

Kavandatav tegevus toimub Uikala prügilas, mis on rajatud 2002 aastal. Prügila laiendamise KMH on koostatud 2007. aastal, mil nähti ette prügila laiendamine etappide (ladealade) kaupa. Käesoleva tegevusena rajatav ladeala on üks etapp 2007. aastal kavandatud tegevuse

elluviimisest. Uute olulise keskkonnamõjuga alade teket ei kaasne. Uikala prügilas toimub ohtlike ja tavajäätmete käitlemine aasta läbi 24 tundi ööpäevas, seega on käitise töö tõttu tekkiv mõju pidev.

Ekovir OÜ Uikala prügila käitamine ei avalda piiriülest mõju. Seega ei ole KMH eelhinnangu raames piiriülese mõju käsitlemine vajalik.

3.6. Mõju Natura 2000 võrgustiku alale

Lähim Natura 2000 ala, Ontika loodusala jääb käitisest ca 2 km kaugusele väljapoole käitise tegevuse mõjuala.

Kavandatava tegevuse mõjualale (520 m käitise raadiusest) Natura 2000 võrgustiku ala ei jää. ning ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku aladele on välistatud. Seega Natura-eelhindamine ei ole vajalik.

3.7. Kavandatava tegevuse koosmõju muude asjakohaste toimuvate või mõjualas planeeritavate tegevustega

Hajuvusarvutused on tehtud olukorrale kus kõik heiteallikad töötavad üheaegselt. Purustitel ja sõeladel ning nii puidu kui mineraalsete jäätmete purustamisel on taotluses näidatud alternatiivse asukohana ka jäätmeladestu. Kuna korraga ei toimu purustamist/sõelumist käitlusplatsidel ja jäätmeladestul siis antud protsesside alternatiivsete asukohtade heitkogused ei summeeru. Hajuvusarvutustes korraga töötama pandud tõrvik ja koostootmisjaam, mis reaalselt on teineteist välistavad heiteallikad. Hajuvusarvutused on tehtud halvimalle olukorrale kus seadmed töötavad käitlusplatsidel (ladestul on heiteallika kõrgus ümbritseva maapinna suhtes kõrgem ja seega hajuvustingimused paremad). KOTKASE heiteallikate registri alusel käitise mõjupiirkonnas (1000 m ala) teised heiteallikad puuduvad.

Hajumisarvutuse andmetel saasteainete kontsentratsioonid koosmõjus kehtestatud õhukvaliteedi siht- ja piirväärtusi tootmisterritooriumi piiril ega lähimate elumajade juures ei ületa.

3.8. Ebasoodsa mõju tõhusa ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise võimalusi

Ebasoodastel ilmastikutingimustel, näiteks kuivaperioodil, tuleb vältida tolmu tekitavaid tegevusi ja vajadusel pinnast niisutada tolmu vähendamiseks.

Jäätmete käitlemisel tuleb jälgida tuleohutusnõuded ja kasutada ennetusmeetmeid käideldavate jäätmete ja ladealade süttimise vältimiseks. Õnnetusjuhtumitele, tulekahjud, avariilased lekked vms, tuleb reageerida kiirkorras ja tõkestada reostuse sattumine keskkonda, ja jätkata täiendavate meetmete kasutusele võtmist juhtumi käigus.

Lendprahti tuleb igapäevaselt koristada ning ladestatud jäätmed tuleb koheselt tihendada ning esimesel võimalusel katta mineraalsete lendumist ja süttimisohtu vähendavate jäätmetega.

4. Eelhinnangu järelkus

Keskkonnaameti hinnangul puudub kavandataval tegevusel (IV-2 ladeala rajamine) leevendusmeetmete kasutamisel oluline keskkonnamõju, mistõttu KMH algatamine ei ole vajalik järgmistel põhjustel:

1. Käitise territooriumil ja selle mõjualas puuduvad Natura 2000 võrgustiku alad ja kaitstavad loodusobjektid. Käitise senine tegevus ei ole teadaolevalt põhjustanud ebasoodsat mõju kaugemal asuvatele rahvusvahelistele kaitsealadele ja teistele kaitstavatele loodusobjektidele.

Seega on vähe tõenäoline, et kavandatav tegevus võiks kas üksi või koosmõjus teiste tegevustega hakata avaldama ebasoodsat mõju Natura 2000 võrgustiku alade kaitse-eesmärgiks olevatele liikidele ja elupaikadele või teistele kaitstavatele liikidele ja elupaikadele.

2. Kavandatava tegevusega ei kaasne olulist mõju ümbruskonnale saasteainete, lõhna, müra ega vibratsiooni osas;

3. Kavandatava tegevuse käigus lisandub saastunud nõrgvesi, kuid käitis peab tagama prügilast kogutava reovee puhastamise täies mahus ja kavandatava tegevuse mõju ei ole eraldiseisvalt oluline. Kavandatavat tegevust ei saa ellu viia ilma käitise vetteheite nõudeid tagamata. Käitise vetteheite nõuete tagamiseks on vajalik reoveepuhasti täielik rekonstrueerimine, ilma milleta ei ole võimalik tegevust jätkata ühelgi ladealal;

4. Kavandatava tegevusega ei ületata keskkonnaministri 27.12.2016 määrusega nr 75 „Õhukvaliteedi piir ja sihtväärtused, õhukvaliteedi muud piirnormid ning õhukvaliteedi hindamiskiirid“ kehtestatud õhukvaliteedi piirväärtuseid ühegi saasteaine osas;

5. Jäätmete ladestamisel IV-2 ladealal tekib lendpraht ning on oht prügi süttimisele, kuid ladestatavate jäätmete eelnev põhjalik sorteerimine, sage tihendamine prügirulliga ja ladestatud jäätmete katmine mineraalsete jäätmetega vähendab süttimisohu ning väheneb ka lendprahi hulk.

6. Kavandatava tegevuse mõju ei ole piiriülene.

KeHJS § 11 lõige 8¹ kohaselt, KMH algatamata jätmise otsus peab muu hulgas sisaldama asjakohaseid KeHJS § 6¹ lõige 1 punkti 6 alusel esitatud kavandatava tegevuse erisusi või keskkonnameetmeid muidu ilmnedava võiva olulise ebasoodsa keskkonnamõju vältimiseks või ennetamiseks. Määruse nr 31 § 5 lõike 2 kohaselt, kui eelhindangu järelduseks on kavandatava tegevuse KMH algatamata jätmise, esitatakse eelhindangus põhjendatud juhul ettepanekud vajalikeks keskkonnameetmeteks.

KeHJS § 3³ lõike 1 järgi keskkonnameetmed on kavandatava tegevuse elluviimisega kaasneva ebasoodsa keskkonnamõju ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise ning põhjendatud juhul heastamise meetmed. Keskkonnameetmete hulka arvatakse ka keskkonnaseire. KeHJS § 3³ lõike 2 kohaselt peavad keskkonnameetmed, sealhulgas keskkonnaseirega jälgitavate näitajate liik ja seire kestus, olema proportsionaalsed kavandatava tegevuse iseloomu, asukoha ja mahuga ning eeldatavalt avalduva keskkonnamõjuga. Keskkonnaseire määramisel ja tegemisel arvestatakse olemasoleva keskkonnaseirega.